

Ищук Дмитро Олександрович,
професор кафедри права та правоохоронної
діяльності Державного університету
«Житомирська політехніка», доктор
юридичних наук, доцент

ДЕЯКІ НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Початок широкомасштабної агресії російської федерації поставив перед нашою державою, всім Українським народом непересічні виклики щодо збереження права на саме існування. Збройна агресія, тимчасова окупація окремих територій України, супутні їй масові воєнні злочини протягом останнього року сформували осердя загроз національній безпеці. Разом з тим трансформувалися, й на цьому фоні загострилися загрози і від організованої злочинності, що постала додатковим деструктивним фактором як для функціонування державного апарату, так і всій системі національного супротиву агресорові. Поруч з цим організовані злочинні організації сформували й загрози глобального рівня, що мають бути належним чином осмислені, визначені адекватні заходи реагування, протидії [1, с. 73].

В умовах збройної агресії організована злочинність становить пряму загрозу для національної безпеки України [2, с. 12].

Вивчення матеріалів судової практики свідчить про незадовільний стан протидії правоохоронними органами багаторівневим транснаціональним (добре організованим і злагодженим) ієрархічним злочинним організаціям [3, с. 519].

Таким, чином вважаємо, що в умовах дії правового режиму воєнного стану правоохоронні органи повинні приділяти підвищену увагу своєчасному запобіганню кримінальним правопорушенням та виявленню організованих груп та злочинних організацій [4, с. 122].

Найбільш специфічними напрямками роботи правоохоронних органів щодо протидії виявам етнічної злочинності є виявлення (пошук) ознак відповідних категорій кримінальних правопорушень і проведення негласної роботи у злочинному середовищі. Не менш важливими є організаційні засади і тактика документування злочинного впливу кримінальних «авторитетів», зокрема «ворів у законі», діяльності організаторів і керівників злочинних груп, установлення їхніх етнічних і транснаціональних зв'язків, перекриття каналів легалізації одержаних злочинних доходів, зокрема з використанням міжвідомчого та міжнародного співробітництва [5, с. 10]. Окремо, слід звернути увагу на протидію організованим групам, що вчиняють незаконного переправлення осіб через державний кордон

потребує особливої уваги та особливих підходів як з боку вчених, так і практичних працівників [6, с. 80]. В умовах воєнного стану за напрямом протидії міжнародній організованій злочинності, яка втекла за кордон, позитивним кроком став наказ МВС України, згідно якого підрозділи стратегічних розслідувань Національної поліції уповноважені приймати рішення про заборону в'їзду в Україну іноземцям та особам без громадянства [7]. Як слушно зазначають окремі дослідники, в Україні активізується діяльність організованої злочинності, яка спеціалізується насамперед на створенні транснаціональної системи керування нелегальними міграційними потоками. Сформувалася мережа високоприбуткового злочинного бізнесу, що включає як окремих корумпованих представників відповідних державних органів, так і посередницькі групи, які займаються переправлянням, виготовленням підроблених документів високої якості та організацією транспортного перевезення нелегальних мігрантів [8; 9, с. 56–57; 10].

Отже, з огляду на поступове зміцнення позицій організованої злочинності, зумовлене підвищенням рівня її професіоналізму, технічної оснащеності, розширенням мережі транснаціональних та корумпованих зв'язків, існує нагальна потреба в розробленні якісно нових пропозицій та рекомендацій щодо протидії окремим видам злочинів, що вчиняються організованими групами та злочинними організаціями, які повинні ґрунтуватися на позитивному міжнародному досвіді правоохоронних органів та відповідати сучасним потребам практики [11, с. 348–349].

Список використаних джерел

1. Герасименко О.В., Орлов Ю.В. Проблеми протидії організованій злочинності в умовах війни: від актуальних викликів до стратегічного управління. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2023. № 1 (28). С. 72–86. DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2023.1.06>.

2. Ангелуца Н.П., Негода А.С. Протидія організованій злочинності кримінально-правовими заходами. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2023. Серія ПРАВО. Вип. 80: ч. 2. С. 11–15. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.80.2.1>.

3. Павленко С.О. Основи оперативно-розшукової тактики: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 624 с.

4. Єприцев П.С. Служба Безпеки України у запобіганні організованій злочинності. Київський часопис права. 2022. № 4. С. 121–127. DOI <https://doi.org/10.32782/kj/2022.4.18>.

5. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 1092 с.

6. Sevruck V. Ethnic crime in Ukraine. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ України. 2016. № 1 (11). С. 73–83.

7. Зозуля Є. В. Форми та методи міжнародної взаємодії органів національної поліції України в умовах воєнного стану. Актуальні питання протидії злочинності в умовах воєнного стану: збірник матеріалів Всеукраїнської науково – практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 25 листопада 2022 року). Кривий Ріг, 2022. С. 10–14.

8. Пирожков С. І. Протидія нелегальній міграції як чинник забезпечення національної безпеки України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 21.01.01. Київ, 2006. 18 с. 14.

9. Савін В. М. Міграційна політика як складова національної безпеки України. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) : наук.-практ. журн. 2013. № 2 (30). С. 52–59.

10. Павленко С. О. Тактика виявлення та документування оперативними підрозділами нелегальної міграції як однієї зі сфер діяльності організованої злочинності. Проблеми законності. 2019. Вип. 147. С. 210–228.

11. Павленко С.О. Основи оперативно-розшукової тактики: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 624 с.

Книженко Оксана Олександрівна,
професор кафедри кримінального права
та кримінології Національної академії
Служби безпеки України, доктор
юридичних наук, професор

**ОЗНАКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ У ВЗАЄМОДІЇ З ДЕРЖАВОЮ-
АГРЕСОРОМ, НЕЗАКОННИМИ ОРГАНАМИ ВЛАДИ,
СТВОРЕНИМИ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ,
ЗОКРЕМА ОКУПАЦІЙНОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ
ДЕРЖАВИ-АГРЕСОРА**

Законодавець, установивши в ч. 4 ст. 111-1 Кримінального кодексу України (КК України) кримінальну відповідальність за провадження господарської діяльності у взаємодії з державою-агресором, незаконними органами влади, створеними на тимчасово окупованій території, у тому числі окупаційною адміністрацією держави-агресора, не розкриває ані ознак господарської діяльності, ані ознак такої взаємодії. Завдяки системному аналізу цієї норми можна виокремити